

7. Zabýváme se také formou knihy

Povzbuzujeme dítě, aby si všímalo také vzhledu knížky nebo časopisu. Pomáháme hledat formální a výtvarné znaky, které obohacují zkušenosti dítěte. To znamená, že si všímáme například tloušťky knihy, která vypovídá o množství nebo délce příběhů, ilustrací a jejich spojení s obsahem, vzhledu obálky. Povídáme si společně, o čem by mohla knížka být, nebo jaké postavy tam budou vystupovat.

8. Při práci s knihou dítěti ukazujeme postupy čtení a necháme dítěti prostor

Přestože dítě ještě neumí číst, je dobré, aby s námi text sledovalo. Ukazujeme prstem, že čteme zleva doprava, ukazujeme na věty nebo slova. Pokud se dítě ptá „Co je tady napsáno?“, přečteme jednotlivá slova, povídáme si, proč je to takto zapsáno, pojmenujeme písmena, popřípadě mu ukážeme, jak z písmen skládáme slovo.

9. Podporujeme dítě v jeho aktivních činnostech a hrách

Povzbuzujeme dítě, když si hraje na to, že čte, předvede obsah knihy, vymyslí vlastní příběhy či vypráví pohádku nebo příběh. Využíváme toho, že se děti rády učí básničky či říkadla zpaměti, tleskají do rytmu, tancují nebo zpívají a hrají divadlo. Čtení děti inspiruje k dalším hrám a zájmovým činnostem, jako je hraní na školu, divadlo, vymýšlení příběhů, kreslení, aj. Děti rády hledají v přírodě květiny nebo zvířata, o kterých se četlo, a také naopak rády hledají v encyklopediích to, co viděly nebo s čím se setkaly. Pomáháme dětem hry vytvářet, rozvíjet a obměňovat.

10. Obklopujeme dítě i jinými písemnými a tištěnými produkty

Děti často projevují zájem o písmena a číslice. Sledují názvy zboží nebo obchodů, značky aut, čísla tramvají, ptají se, co je kde napsáno. Pokud dítě požádá, naučíme ho napsat velkými tiskacími písmeny jeho jméno. Oceňujeme, pokud dítě přečte nebo napíše některé písmeno nebo slovo, vyrábí vlastní knihy a ilustruje je. Dítě podporujeme, ale nikdy nenutíme.

Další informace k inspiraci pro činnosti s dětmi najdete v online lekcích <https://gramotnosti.rvp.cz/> a na rozcestníku pro MŠ Metodického portálu: <https://predskolnivzdelavani.rvp.cz/>. Další šíření minimetodiky je možné za podmínek licence CC BY-SA 4.0 Mezinárodní. Primární zdroj: <https://gramotnosti.pro/pv-minimetodiky>
Autor: Hana Splavcová a kol.

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

www.npi.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ČTEME S DĚTMI OD MALIČKA

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

Dítě rozvíjí své čtenářství již od raného dětství. Musí se učit naslouchat, přemýšlet. Vnímat knihy nejen jako zdroj zážitků, které obohacují jeho vnitřní svět a rozvíjejí fantazii, ale také jako zdroj zajímavých informací, které mu objasňují svět a události v něm. Již v předškolním věku si tak dítě může vědomě podle různých indicií vybírat knihu, ať už pro potěšení, poučení nebo pro informaci, kterou v danou chvíli potřebuje. Aby se toto všechno odehrávalo, potřebuje dítě nás dospělé jako iniciátory, průvodce, pomocníky a partnery.

1. Dbáme na to, aby čtení přinášelo dítěti příjemný zážitek

Podstatné je, aby dítě mělo čtení spojeno s příjemnými prožitky, knihy považovalo za přirozenou každodenní součást života a začalo vnímat sebe jako budoucího čtenáře. Není důležité, aby dítě rozumělo textu jako my dospělí, ale aby prožívalo čtení jako milé chvíle se svými blízkými. Proto vždy respektujeme chuť dítěte se knížkám věnovat.

2. Při čtení se soustředíme jen na dítě a jeho potřeby

Chvilky s knihou jsou okamžiky, kdy jsme spolu jen já, dítě a kniha. Vycházíme vždy ze zájmu dítěte, nenutíme ho, ale podporujeme. Snažíme se dítěti zprostředkovat obsah knihy tak, aby mu porozumělo co nejlépe. Jsme maximálně citliví k jeho vnímání, způsobu myšlení, pocitům, reakcím a otázkám.

NIKDY NENÍ DOST BRZY
NA TO ZAČÍT
DĚTEM ČÍST,
NIKDY NENÍ POZDĚ
NA TO ZAČÍT
DĚTEM ČÍST...

3. Čteme s dítětem od malička

Čtení v raném věku předpokládá, že nejprve ukážeme dítěti obrázky v leporelu nebo v knihách s jediným obrázkem na stránce a necháváme je zkoumat knihy všemi smysly. Pojmenujeme, nač dítě v knize ukáže. Později necháváme dítě ukazovat obrázky na výzvu „Kde je ...?“ (např. Kde je pejsek?) Čteme knihy s krátkým textem, v němž se některá část refrénovitě opakuje. Pokud si to dítě žádá, čteme stále dokola. Postupně přidáváme složitější obrázky a náročnější texty.

4. O tom, co čteme, si současně s dítětem povídáme

Knížky poskytují mnoho příležitosti k povídání (si). Číst můžeme příběhy vcelku, abychom nerušili zážitek dítěte, ale pokud je to vhodné, můžeme číst i po kratších částech. Pokaždé si povídáme o tom, co jsme přečetli. Společně si všímáme obrázků. Necháváme dítěti dostatek prostoru na jeho otázky. Vlastními otázkami rozvíjíme představivost a zvědavost dítěte (například: „Jak bude příběh pokračovat dál? Co se stane s loupežníky?“ „Proč asi z mráčků prší? Kam se schovává večer mašinka?“). Můžeme také propojovat čtení se zkušenostmi dítěte, ptát se na jeho názory, vysvětlovat a objasňovat.

5. Čteme často, pravidelně a tak dlouho, dokud dítě projevuje zájem

Budujeme čtenářské rituály. Čteme pravidelně před spaním nebo po obědě. Čteme ale i kdykoliv jindy – ve vlaku, v čekárně u lékaře, když prší, při nemoci. Čteme opakovaně příběhy nebo pohádky, které si dítě vyžádá. Pokračujeme v předčítání i tehdy, když už se dítě samo naučí luštit text a číst si! S předčítáním by se nemělo skončit ani ve chvíli, kdy dítě opravdu umí číst. Od té doby se můžeme v předčítání s dítětem střídat.

6. Nabízíme dítěti knihy různých typů a žánrů

Nabídku často obohacujeme a zkoušíme, kam je možné zajít v náročnosti četby. Čteme výhradně ty knihy, které dítě skutečně zaujaly. Později dítě ponořeně naslouchá předčítání příběhu. Pokud dítě knihu samo prohlíží, pozorujeme, jestli si v ní ukazuje, komentuje, co vidí, doptává se. Sledujeme, zda se při četbě dožaduje „čti dál“, nebo „říkej dál“.